

Motion till riksdagen 2010/11:A4

av Ylva Johansson m.fl. (S)
med anledning av prop. 2010/11:42

Borttagande av kravet på samtycke för behandling av vissa personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att skyndsamt genomföra en konsekvensanalys.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att Arbetsförmedlingen har sina nya system och arbetsrutiner på plats så snart som möjligt.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att nya rättsliga möjligheter att behandla känsliga personuppgifter inte får tas i anspråk förrän myndigheten har rutiner och tekniska lösningar på plats för att kunna garantera en fullgod datasäkerhet och ett fullgott integritetsskydd.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma med en redogörelse för hur Arbetsförmedlingen har uppfyllt kraven på ett fullgott behörighetssystem.

Propositionens huvudsakliga innehåll

Propositionen innehåller ett förslag till ändring i lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Ändringen är i huvudsak en följdändring med anledning av den s.k. sjukförsäkringsreformen (se bl.a. prop. 2009/10:45) och den s.k. etableringsreformen (se prop. 2009/10:60) och kompletterar redan tidigare föreslagna ändringar i

Fel! Okänt namn på

samma lag. Förslaget innebär att kravet på samtycke för behandling av känsliga och ömtåliga personuppgifter tas bort. Det ska dock alltså krävas att uppgifterna har lämnats i ett ärende eller är nödvändiga för handläggningen av det.

Dessutom föreslås dels en följdändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring med anledning av införandet av socialförsäkringsbalken, dels en mindre ändring i semesterlagen (1997:480).

Vårt ställningstagande

För behandling av vissa typer av personuppgifter gäller enligt personuppgiftslagen särskilda restriktioner. Det är enligt huvudregeln förbjudet att behandla uppgifter som avslöjar ras eller etniskt ursprung, politiska åsikter, religiös eller filosofisk övertygelse eller medlemskap i fackförening. Det är även förbjudet att behandla sådana personuppgifter som rör hälsa eller sexualitet.

Regeringen hänvisar till att de föreslagna ändringarna i huvudsak är följdändringar samt att administrationen mellan de olika myndigheterna Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Migrationsverket måste bli bättre när det gäller att hämta upp ärenden elektroniskt.

Vid behandling av känsliga personuppgifter ställs särskilt höga krav på den tekniska och organisatoriska säkerheten. Arbetsförmedlingen är skyldig att utforma sina rutiner och system så att den samlade tillgången till och spridningen av känsliga personuppgifter blir så liten som möjligt. Arbetsförmedlingens skyldigheter i detta avseende följer redan av bestämmelserna i 11 § i Arbetsförmedlingens registerlag och av personuppgiftslagens reglering om säkerheten vid behandling av personuppgifter. Vi utgår från att uppgiften i propositionen om att de kompletterande aktörernas möjligheter att behandla personuppgifter om de arbetssökande inte påverkas av förevarande förslag, gäller.

Vi delar uppfattningen att ett borttagande av samtyckeskravet ställer högre krav på att Arbetsförmedlingen arbetar aktivt med sina interna säkerhetsrutiner och ser över behörighetstilldelningen i systemen. Det kommer att bli än viktigare än tidigare att Arbetsförmedlingen ser till att endast de handläggare som verkligen har behov av uppgifterna har tillgång till dem och att dessa handläggare inte har tillgång till fler uppgifter än vad som är nödvändigt. Vi instämmer också i Datainspektionens påpekande om att Arbetsförmedlingen hittills har arbetat med för vida behörigheter i sina datasystem. Arbetsförmedlingen har enligt uppgift inlett ett arbete med att se över behörighetstilldelningen och nuvarande arbetsmetoder och rutiner ur ett integritets- och datasäkerhetsperspektiv. Det är viktigt att Arbetsförmedlingen involverar Datainspektionen i detta arbete. Målet bör vara att Arbetsförmedlingens tekniska system, arbetsrutiner och rutiner för behörighetsdelning ska uppfylla inspektionens krav på ett fullgott behörighetssystem. Vi yrkar att regeringen ska komma tillbaka till riksdagen med en redogörelse för hur Arbetsför-

Fel! Okänt namn på

medlingens tekniska system, arbetsrutiner och rutiner för behörighetsdelning har uppfyllt kraven på ett fullgott behörighetssystem.

Det är av yttersta vikt att Arbetsförmedlingen har sina nya system och arbetsrutiner på plats så snart som möjligt. Dessa nya system och rutiner är också en förutsättning för att Arbetsförmedlingen på sikt ska få övergå till ett digitalt ärendehanteringssystem. Nya rättsliga möjligheter att behandla känsliga personuppgifter får enligt vår uppfattning inte tas i anspråk förrän myndigheten har rutiner och tekniska lösningar på plats för att kunna garantera en fullgod datasäkerhet och ett fullgott integritetsskydd. Känsliga personuppgifter bör endast få behandlas i sådana datasystem där tillgången till uppgifterna rent tekniskt kan begränsas till de personer som verkligen behöver tillgång till uppgifterna.

För behandling av känsliga personuppgifter i andra system bör det även fortsättningsvis krävas att ett samtycke hämtas in från den enskilde. Regeringen har meddelat att den avser att i förordning meddela föreskrifter om detta samt om vilka ytterligare krav som ställs på Arbetsförmedlingens behörighetssystem.

Vi socialdemokrater menar att det föreslagna borttagandet av samtyckeskravet kan innebära fördelar för den enskilde, exempelvis snabbare, mindre omständlig och framför allt mer adekvat service. Det kan också förenkla och effektivisera arbetet för de berörda myndigheterna. Onödig administration kan därmed undanröjas. Vi delar uppfattningen att det inte är rimligt att ställa högre krav på Arbetsförmedlingens hantering av känsliga uppgifter än på exempelvis Försäkringskassans eller Migrationsverkets.

LO och Saco har i sina yttranden framfört kritik mot att remisstiden har varit väldigt kort och att regeringen stressat fram beslut i frågan. Vi instämmer i kritiken om att det inte är acceptabelt att en lagändring i en fråga av denna betydelse inte beretts mer omfattande. Vi ser mycket allvarligt på att regeringen återigen slarvar med förarbeten, rimliga remisstider och att man tenderar att negligera remissinstansernas synpunkter.

Stockholm den 14 december 2010

Ylva Johansson (S)

Raimo Pärssinen (S)

Maria Stenberg (S)

Johan Andersson (S)

Ann-Christin Ahlberg (S)

Patrik Björck (S)

Kerstin Nilsson (S)